

GOLD - ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА

ПОЛОЖЕНИЕ И НУЖДИ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА В ГЕРМАНИЯ

АВТОР: УНИВЕРСИТЕТ МЮНСТЕР

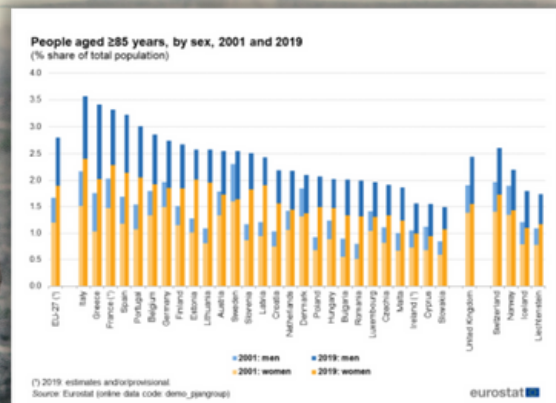
ТПодкрепата на Европейската комисия за изготвянето на настоящата публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява гледните точки само на авторите и не може да се търси отговорност от Комисията за всяка употреба, която може да бъде използвана за информацията, съдържаща се в нея.

Project number: 2020-1-EL01-KA204-078895

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

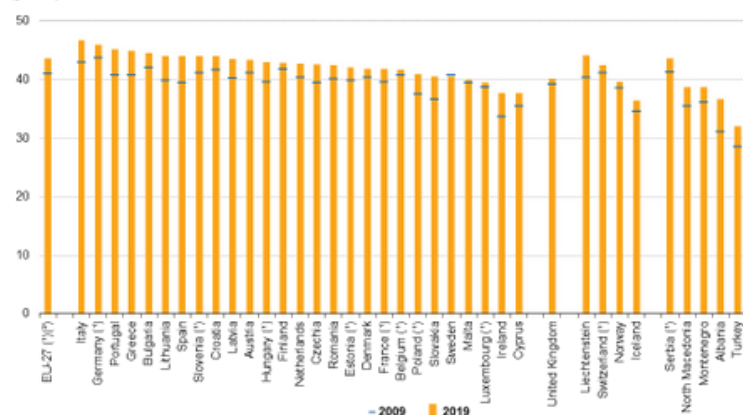
НАСЕЛЕНИЕ НАД 65-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ

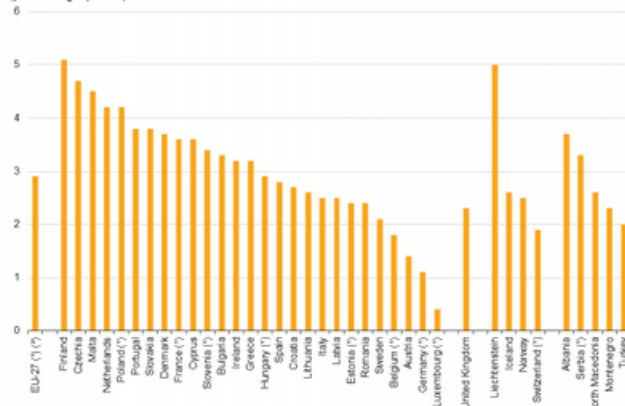
В края на 2019 г. в Германия има 18,09 мил. души на възраст над 65 г. Това прави 21,8% от цялото население на Германия.

Според оценките делът на хората на и над 65 г. в Германия ще се увеличи до 29% през 2030 г. и 34% през 2060 г. Делът на хората на възраст на и над 85 г. ще се повиши съответно до 4% и 9%.

Median age of population, 2009 and 2019
(years)

Increase in the share of the population aged 65 years or over between 2009 and 2019
(percentage points)

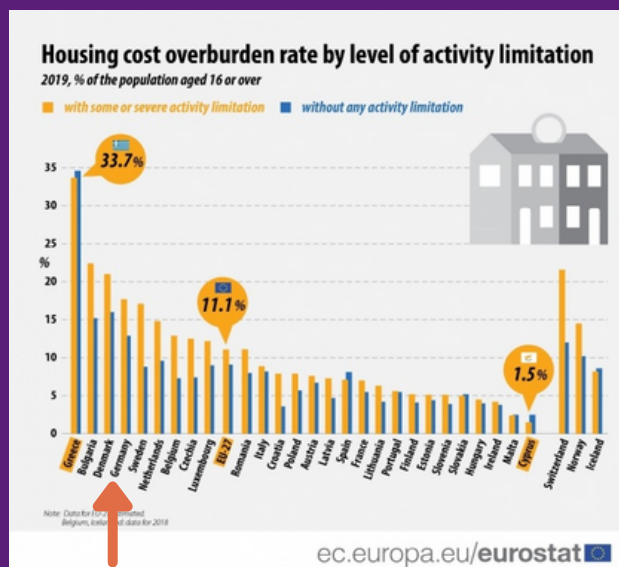
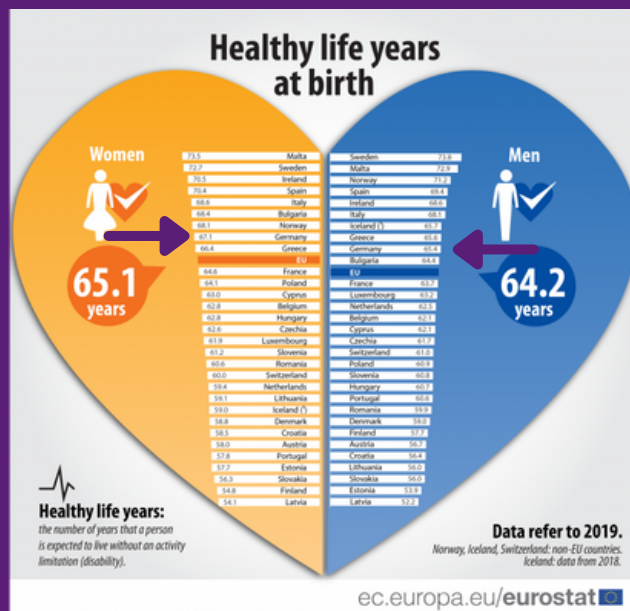
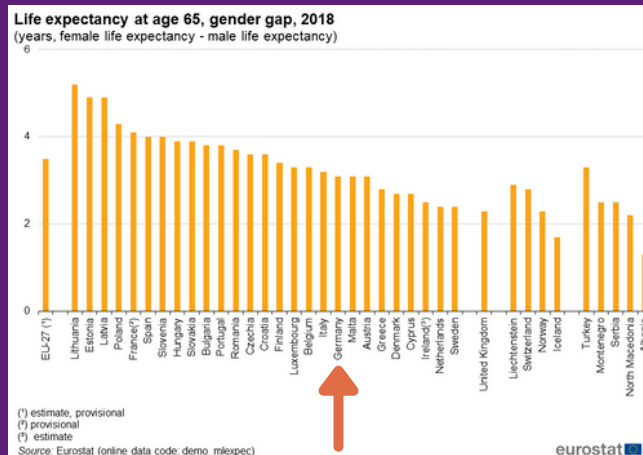
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ЖИВОТА

Продължителността на живота расте поради по-доброто му качество и здравеопазването.

Според статистиката за 2017/19 г. продължителността на живота на мъжете е 78,6 години, а при жените - 83,4 години. През 2019 г. в Германия има 1.914 болници с общо 494.326 легла, а коефициентът на заетост на леглата е 77,2%.

Повечето хора на и над 65 г. оценяват здравословното си състояние като средно (45%), 40,4% като (много) добро и 14,6% като (много) лошо. В групата над 75 г. субективното здравословно състояние е по-лошо - повече хора го смятат за средно (49,1%) или (много) лошо (17,8%) и по-малко като (много) добро (33,1%).

Според ВЗгА (2017 г.) над 50% от хората на възраст на и над 65 г. страдат от поне едно хронично заболяване. За сравнение делът на възрастовата група под 45 години възлиза само на 20%. Според ВМІ хората на възраст над 65 г. средно са с наднормено тегло. Средният ВМІ на хората на възраст от 65 до 70 г. е 27,8, докато ИТМ на хората на възраст от 70 до 75 г. е 27,5, а на възраст 75 и повече години е 26,8. Делът на пушачите за съответните възрастови групи възлиза на 16,7%, 11,6% и 5,4%.

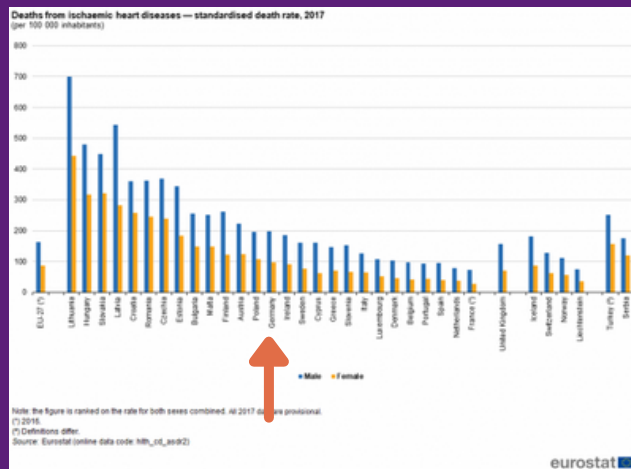
ПРИЧИНИ ЗА СМЪРТНОСТТА

Най-чести заболявания

Най-честите заболявания при възрастните са сърдечно-съдовите, рак, хронични белодробни заболявания, мускулно-скелетни нарушения и диабет. Депресиите и деменциите са най-честите психични разстройства.

Разпространението на деменциите през 2018 г. сред хора на 65 и повече години е 8,6%.

Повечето от засегнатите лица са жени. Смята се, че до 2050 г. броят на случаите на деменция ще нараства неимоверно.

Causes of death — standardised death rate, 2017
(per 100 000 inhabitants)

	Total									Females		
	Circulatory disease	Heart disease (*)	Cancer (*)	Lung cancer (*)	Colorectal cancer	Respiratory diseases	Diseases of the nervous system	Transport accidents	Suicide	Breast cancer	Cancer of the cervix	Cancer of the uterus
EU-27 (*)	370.5	119.4	257.1	52.9	30.7	75.0	40.3	6.0	10.8	32.7	4.0	6.7
Belgium	262.9	63.4	240.1	32.9	23.3	100.6	31.1	3.3	13.4	34.8	2.9	6.2
Bulgaria	1115.8	194.8	232.8	43.7	33.3	67.7	13.0	8.2	9.8	29.4	8.9	9.1
Czechia	586.1	292.3	273.8	53.1	36.7	90.9	36.6	6.9	13.2	28.7	5.7	7.4
Denmark	242.3	70.1	287.9	66.8	33.7	123.5	48.4	3.6	10.5	37.2	3.1	5.2
Germany	383.7	136.1	248.0	49.7	26.5	79.2	34.9	4.2	10.6	35.8	3.3	5.2
Estonia	633.8	240.1	288.2	48.4	37.8	43.2	23.3	5.0	17.3	31.8	8.9	6.9
Ireland	290.1	133.0	270.9	56.5	30.8	133.5	48.5	3.1	8.4	37.8	4.3	6.9
Greece	368.1	105.5	246.7	61.0	21.8	107.5	29.6	8.1	4.5	32.2	2.1	3.8
Spain	238.3	83.7	228.5	47.9	31.8	100.5	51.3	4.4	7.5	23.7	2.6	5.9
France (*)	197.2	46.8	243.8	48.7	26.3	57.0	53.4	5.0	13.2	33.1	2.3	7.3
Croatia	637.0	301.8	323.3	68.4	48.4	82.8	30.8	9.9	14.8	34.9	4.6	8.0
Italy	306.5	89.9	238.3	40.5	26.8	70.0	40.7	3.7	6.0	32.1	1.3	6.0
Cyprus	358.7	107.4	211.8	43.4	21.1	116.3	40.1	7.1	4.1	34.9	2.5	4.1
Latvia	841.8	269.8	298.7	48.9	32.3	43.0	24.4	8.2	17.9	34.0	9.2	11.4
Lithuania	822.1	536.2	274.2	42.3	31.6	46.7	24.4	8.7	25.8	26.8	11.3	8.1
Luxembourg	285.6	74.4	238.3	50.8	25.1	71.1	41.6	3.4	9.5	40.3	1.4	3.8
Hungary	764.1	381.2	342.1	89.2	33.1	89.6	23.7	8.5	16.7	37.4	6.8	7.5
Malta	334.5	180.3	224.6	41.2	33.3	103.8	24.7	4.6	3.3	28.1	3.1	3.1
Netherlands	257.2	55.0	279.9	63.5	32.0	86.8	56.0	4.2	11.3	34.9	2.3	3.6
Austria	391.9	164.9	236.2	45.5	25.0	62.9	37.3	5.2	13.9	31.7	3.3	5.2
Poland	545.2	143.2	293.6	67.0	37.1	84.2	19.8	9.4	11.7	33.4	8.0	9.5
Portugal	289.8	64.6	245.2	38.0	34.2	116.2	33.8	7.8	9.6	27.5	3.4	6.6
Romania	899.6	296.7	276.3	54.1	34.6	87.3	24.6	12.5	9.9	33.2	14.8	6.2
Slovenia	430.0	101.3	308.1	58.9	33.7	66.8	31.6	6.7	19.6	36.1	3.7	8.4
Slovakia	652.9	375.3	314.9	49.5	46.9	95.8	27.5	7.5	7.2	40.7	7.4	10.1
Finland	345.0	177.5	219.2	39.1	24.0	36.8	168.7	5.2	10.0	28.7	1.8	6.2
Sweden	309.4	111.7	231.6	38.3	27.9	67.1	54.1	2.9	12.2	26.4	2.9	6.7
United Kingdom	249.9	108.8	273.6	58.1	28.0	136.0	62.2	2.5	7.5	33.6	2.6	7.1
Iceland	289.7	128.8	237.5	49.7	23.5	101.0	103.2	2.7	9.8	30.1	4.7	5.4
Liechtenstein	301.5	50.2	186.0	39.4	24.2	113.4	19.4	9.4	14.2	31.8	5.2	21.6
Norway	232.7	79.8	241.7	47.6	36.0	103.9	50.1	3.0	11.6	23.3	3.0	6.0
Switzerland	262.4	89.0	214.8	41.5	22.1	58.2	44.1	3.7	12.4	29.8	1.5	4.5
Serbia	882.3	144.9	296.6	69.3	37.7	81.6	42.6	8.3	14.3	44.5	12.3	8.1
Turkey (*)	319.5	198.8	196.1	56.9	19.1	130.6	67.5	10.5	3.8	15.9	1.9	4.4

(*) Ischaemic heart diseases.

(*) Malignant neoplasms.

(*) Malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung.

(*) 2016.

(*) Definitions differ.

Source: Eurostat (online data code: hth_sd_asd02)

ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ИКОНОМИКАТА

Германия е социална държава, законодателството цели да осигури социална сигурност и справедливост.

Системата на здравното осигуряване е структурирана по следния начин: то е задължение за всички пребиваващи в Германия. Повечето от тях са законно здравно осигурени. Финансовите вноски се плащат поравно от работодателя и служителя. Вноската е 14,6% от brutния доход на служителя (7,3% се плаща от работодателя и 7,3% се плаща от служителя). Възможни са допълнителни плащания от 1%.

	OFFICIAL NUMBER		UNOFFICIAL NUMBER		1 - Legal recognition of carers	2 - Identification	3 - Needs Assessment	SUPPORT TO CARE			9 - SOCIAL INCLUSION/PROTECTION		
	Number of carers	% of population with caring responsibilities	Number of carers	% of population with caring responsibilities				5 - Access to information	7 - Respite care	8 - Training	Financial compensation (direct or indirect)	Carers' leave	Pension credits
AT	290.000	3,5%	457.000	5,2%	✓	---	---	---	✓	✓	✓	✓	✓
BE	870.000	9,4%	1.965.250	17,5%	✓	✓	✗	---	✓	✓	✓	✓	✓
BG	N/A	N/A	N/A	N/A	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗
CH	330.000	5,9%	1.047.168	10,8%	---	✗	✗	---	---	---	---	✗	✗
CY	N/A	N/A	N/A	N/A	✗	✗	✗	---	✓	---	✗	✗	✗
CZ	281.000	2,7%	1.263.600	12%	---	---	✗	---	✗	---	✓	✓	✗
DE	273.000	2%	18.079.600	22%	✓	---	---	✓	✓	✓	✓	✓	✓
DK	20.000	0,4%	100.000	7,7%	✗	---	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
EE	N/A	N/A	100.000	7,7%	✗	✗	✗	✓	✗	✓	---	---	✗
EL	273.000	2,5%	3.665.200	34,0%	✗	✗	✗	---	✗	---	✗	---	✗
ES	7.232.310	15,3%	9.541.080	20,4%	---	---	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗
FI	N/A	N/A	700.000	12,6%	✓	---	---	✓	✓	✓	✓	✓	✗
FR	8.300.000	12,4%	11.000.000	19,6%	✓	---	---	✓	✓	✓	✓	✓	✗
HR	N/A	N/A	N/A	N/A	✗	✗	✗	✗	---	✗	---	---	---
HU	N/A	N/A	450.000	7%	✗	✗	✗	✗	✓	✗	---	✓	✗
IE	195.263	4,1%	391.260	8%	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
IT	4.035.000	7,0%	16.119.600	26,5%	---	✗	✗	✓	✓	✓	✓	---	---
LV	N/A	N/A	125.497	13,8%	✗	✗	✗	✓	✓	✓	---	---	✗
LT	N/A	N/A	236.980	8,2%	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	---	✗
LU	4.752	1,0%	N/A	N/A	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
MT	N/A	N/A	N/A	N/A	✗	✗	✗	✗	✓	✗	---	---	✓
NL	4.400.000	25,9%	N/A	N/A	---	✓	---	✓	✓	✓	✓	✓	✗
NO	N/A	N/A	800.000	15,4%	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	---	✗
PL	1.214.000	3,2%	4.318.800	18,3%	✗	---	---	✗	✗	✗	---	✓	✗
PT	1.100.000	12,5%	N/A	N/A	✓	✗	✗	---	✓	---	✓	✓	✗
RO	N/A	N/A	1.580.800	8%	✗	✗	✗	✗	---	---	---	---	✗
SE	1.300.000	13,7%	N/A	N/A	✓	✓	✗	✓	✓	---	✓	✓	✗
SI	N/A	N/A	215.000	10,4%	✗	✗	✗	✗	✗	---	---	---	✗
SK	58.000	1,1%	N/A	N/A	✗	---	✗	✗	---	✗	---	✓	✗
UK	6.500.000	10,4%	N/A	N/A	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

© Eurocarers, 15/07/2020

СОЦИАЛНИ ГРИЖИ

Социални грижи и здравеопазване

Както се посочи, Германия е социална държава. Това включва по-младите хора да се грижат за възрастните. Когато Ото фон Бисмарк въвежда първите социални осигуровки в края на 19. век, поставя началото на германската социална държава. Приети са няколко закона като закона за здравното осигуряване и осигуряването за старост. През 1957 г. при Аденауер има пенсионна реформа. Тя въвежда свързана с индекс пенсия, така че пенсионните вноски зависят от brutната заплата на всяко лице. Когато остарее, то трябва да получи пенсия, която е приблизително с размерите на платените преди това пенсионни вноски. Нарича се „договор между поколенията“, като по-младото поколение плаща за пенсията на по-старото поколение. Системата на здравното осигуряване е структурирана по следния начин: здравното осигуряване е задължение за всички пребиваващи в Германия. Повечето от тях са законно здравно осигурени. Финансовите вноски се внасят поравно от работодателя и служителя.

Принципът на солидарност на здравното осигуряване означава, че размерът на вноската зависи от дохода на служителя и че децата и неработещите брачни партньори се осигуряват безплатно. Независимо от размера на вноските всеки законно осигурен има право на медицинско осигуряване. Хората с доход над 59 400 евро годишно, длъжностни лица и самонаети лица могат да сключат също частна здравна застраховка. Тук размерът на вноските зависи от възрастта, пола, индивидуалния риск от заболяване и размера на осигуровката. Така младите и здрави хора, когато сключат застраховката, трябва да плащат по-малко от по-възрастните и болнави хора. Частното здравно осигуряване се основава на принципа на еквивалентност, което означава всеки да плаща сам за себе си без социално обезщетение.

Болници

През 2019 г. в Германия има 1.914 болници с общо 494.326 легла, а коефициентът на заетост е 77,2%. Броят на болниците и леглата постоянно намалява, както и срокът за хоспитализация. През 2019 г. той е 7,2 дни, докато през 1991 г. е бил 14 дни. За разлика от това броят на пациентите се е увеличил до 20 милиона през 2019 г. Освен това броят на леглата за интензивно лечение се е увеличил с 36% от 1991 г. до 2018. Разходите за болници възлизат на 115,1 милиарда евро през 2019 г., вкл. болнични разходи и разходи за образователни институции. Най-големи разходи са отделени за хората на възраст от 65 до 85 г. През 2015 г. разходите за тази възрастова група достигат 125.337 милиона евро, докато за групата от 30 до 45 г. разходите са само 33.700 милиона евро. През 2019 г. е имало около 402 500 лекари, от които 159.900 работят амбулаторно (116.300 лекари със специалност и 43.600 наети лекари) и 207.200 на стационар (16.100 на ръководна длъжност и 191.100 на изпълнителна длъжност). 35 300 лекари са работили в административни органи или други сектори. Броят на хората, нуждаещи се от грижи през 2019 г., е два пъти по-голям от този през 1999 г., а именно 4,13 милиона. Това кореспондира с общия дял на дългосрочните грижи, който непрекъснато се увеличава (от 2,5% през 2001 г. на 5% през 2019 г.).

Домове за възрастни хора

Понастоящем в Германия има 15 380 старчески домове и 14 688 амбулаторни старчески домове. През първата половина на 2020 г. 731 000 души са живели в напълно стационарни домове за възрастни хора. Броят им се е увеличил значително през последното десетилетие (2010: 620.249; 2015: 676.584), достигайки 30%, а броят на стационарните съоръжения с почти 60%. Наред с това броят на хората, зависими от гледачи, непрекъснато се увеличава. През 2019 г. броят е със 70% по-висок в сравнение с началото на 21-ви век (2019: 4,1 милиона). Процентът на дългосрочните грижи за хората на възраст над 75 години се е увеличил до 11%, а този на хората на възраст над 90 години се е увеличил до 71%.

Асистиран живот

Броят на местата за асистиран живот се увеличава. Този начин на живот има за цел да запази независимостта и личния живот на обитателите. Има и апартаментни общности на възрастни хора, където живеят заедно и се подкрепят. Проучване от здравното осигуряване през 2018 г. показва, че повечето хора искат да живеят в собствения си дом възможно най-дълго. На въпрос къде искат да бъдат обгрижвани при много възможни отговори 83% са отбелязали „в моето собствено жилище“, 59% „в общност с други възрастни хора“, 48% „в дома на роднини“ и 37% „в старчески дом“. Друга възможност в по-напреднала възраст е къща за много поколения. Тези къщи позволяват съвместен живот със съседите и съвместни дейности. Хората от всички възрасти и произход могат да се присъединят към общността. В Германия има 530 къщи с различни поколения обитатели.

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ

Депресивни разстройства

Депресията и деменцията са най-честите психични разстройства. Разпространението на деменционни заболявания през 2018 г. на хора на възраст 65 или повече години е 8,6%. Повечето от засегнатите лица са жени. Смята се, че до 2050 г. броят на случаите на деменция ще се увеличи значително.

Бедност

Процентът на възрастните хора в риск от бедност се е увеличил през последните години. През 2019 г. общият риск от бедност в Германия е 15,9%, докато процентът само за възрастните хора е 15,7%. Процентът за възрастните хора се е увеличил в по-голяма степен от общия процент на риск от бедност. През 2005 г. общият процент е 14,7%, докато за възрастните е 11%. Тази стойност означава процента на хората, чиито еквивалентните доходи са под 60% от средния еквивалентен доход на частните домакинства в държавата. Въпреки това процентът на риск от бедност при хората на възраст 65 или повече години е по-нисък от този на младите хора (под 18 години: 20,5%; от 18 до 25 години: 25,8%). Средният коефициент на доход на хората на и над 65 г. в сравнение с по-младите хора е 0,84 през 2019 г. Тази стойност е относително стабилна през последните години. Броят на получателите на основен доход в напреднала възраст и намаляването на капацитета за доходи също се засили през последните десетилетия. През 2003 г. има 438.831 получатели, а през 2019 г. - 1.085.043 получатели.

Социална изолация/включване

Според статистиката (bmfsfj) рискът от самота за възрастните хора не се е засилил през последните десетилетия. Само когато хората навършат дълбока старост, те се чувстват по-самотни, докато хората на средна или напреднала възраст рядко са самотни. Жените са по-засегнати от мъжете.

Около 38,7% (7 мил. души) от хората в Германия на и над 65 години живеят сами. Колкото по-възрастни са хората, толкова по-голям е броят на самотно живеещите (65 до 69 години: 25%; 75 до 79 години: 38%; над 85 години: около 67%). По-възрастните самотно живеещи по-често нямат членове на семейството в близкото обкръжение отколкото възрастните, които живеят заедно с други хора. Що се отнася до самотните хора на възраст между 65 и 74 г., само 35% имат други членове на семейството в близкото обкръжение, докато това е по-малко от 50% за хора на възраст над 80 години. Има различни възможности за участие в обществото. Например има инициативи, които помагат на възрастните хора да поддържат контакт с други хора с помощта на стари и нови медии, напр. създаване на групи, които се свързват редовно, участват в семинари, за да се научат да се справят с новите медии и онлайн свързване и отчасти с реални срещи. Жизнената ситуация на възрастните също е важна за социално свързване. Например по някои проекти студенти и стажанти живеят безплатно в домовете на по-възрастни хора, но помагат в домакинството, в градината или подкрепят възрастните по друг начин. Съществуват и квартални общности, като различни поколения се грижат и подкрепят взаимно в ежедневието. Включени са и съвместни дейности като пиене на кафе или спортуване. В резултат възрастните хора могат да останат по-дълго у дома вместо да ходят отрано в старчески дом. Други проекти организират съвместни физически дейности на възрастни хора и доброволци, като редовни разходки (могат да участват и хора в инвалидни колички), упражнения за баланс и мобилност, стречинг и танци с музика. Науката сочи, че физическата активност има много положителни ефекти за възрастните като подобро психично и физическо здраве, когнитивни функции и работоспособност. Поради ограничената им мобилност се увеличава предлагането на шатъл услуги и градски автобуси. Това позволява на възрастните да поддържат социални контакти и да останат по-независими. Има и транспортни услуги специално за възрастни хора, които предоставят по-интимна атмосфера и връзка между самите възрастни и между възрастните и шофьорите. Възможни са и едноседмични почивки, като възрастните хора тръгват всяка сутрин от домовете си и посещават места в околността.

Делът на хората на възраст от 60 до 69 години, които през 2020 г. членуват в клуб, е 35,5%, а във възрастовата група 70+ 34,8%. Над 40% от хората на възраст на и над 65 г. работят доброволно. Що се отнася до платената работа, броят на заетите пенсионери е нараснал до 1,45 милиона през 2018 г.

Активно гражданство

Съществува и възможност възрастните хора да участват в политически мероприятия в съветите на възрастните граждани или консултативните съвети за възрастни хора. Застъпничеството за възрастни хора представлява съветите и консултативните съвети за възрастни хора на федерално ниво. BAG LSV (Bundesarbeitsgemeinschaft der Landesseniorenvertretungen) работи доброволно и има за цел да подобри участието на възрастните хора, така че интересите им да се формулират и съобразят. Друг начин за участие на възрастните хора в политиката са граждански инициативи или социални движения.

Използване на ИКТ

Повечето от хората на и над 70 г. не използват интернет (57,8% през 2020 г.). За сравнение делът на хората на възраст над 14 г. е 16,3%. 63% от възрастните хора са използвали компютър поне веднъж.

Качество на живот

Според изследване на DIA около 60% от хората на и над 70 г. оценяват качеството на живота си като добро, докато по-младите хора - като по-лошо (44-52% оценяват качеството на живота си като добро). Според bmfsfj повечето хора са доволни от живота си, но има различия между половете. Жените на средна възраст са по-доволни от мъжете, докато в напреднала възраст мъжете са по-доволни от жените. Въпреки че жените са засегнати по-често от мъжете от функционални проблеми, техните субективни здравни оценки са сходни.

Проучване от 2009 г. попита за най-важните желания за по-напредналата възраст. За възрастните най-важно е да останат здрави и във форма (87,1%). Това е последвано от желанието да не зависят от грижи (69,9%), да живеят в собствен дом (61,9%) и да не страдат от бедност (53,4%). Доброто осигуряване с медицински грижи е важно за 39,2%, заниманието с хоби за 36,4%, мобилността и пътуванията за 34,5% и посещенията / общуването за 31,3%. По-малко важни са възможностите за отдых за възрастни хора (8,3%), финансова подкрепа (2,9%) и продуктови предложения за възрастни хора (2,8%).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основните приоритети за овластяване на хората над 65 години са:

- ✓ Подкрепа да останат независими и да живеят добре в дома си
- ✓ Осигуряване на здравни грижи
- ✓ Продължаване на занимания с хобита, мобилност, пътуване и посещения/срещи
- ✓ Обучение на хората в ICT

РЕСУРСИ

Ärzteblatt (2020)

<https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/109460/Deutliche-Zunahme-an-Demenzkranken-in-Deutschland-und-Europa-erwartet>

Ärzteblatt (2020)

<https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/117722/Mehr-als-730-000-Menschen-leben-in-Deutschland-in-Pflegeeinrichtungen>

BAGSO Tagungsdokumentation (2020)

https://www.bagso.de/fileadmin/user_upload/bagso/05_Veranstaltungen/2020/FT_Politische_Teilhabe/Dokumentation_BAGSO-Fachtagung_Politische_Teilhabe_2020.pdf

BAGSO Themenheft Gemeinsam statt einsam – Initiativen und Projekte gegen soziale Isolation im Alter. [https://im-alter-inform.de/fileadmin/user_upload/4_Gesundheitsfoerderung/Empfehlungen/Soziale_Teilhabe/BAGSO Themenheft Gemeinsam statt einsam barrierefrei.pdf](https://im-alter-inform.de/fileadmin/user_upload/4_Gesundheitsfoerderung/Empfehlungen/Soziale_Teilhabe/BAGSO_Themenheft_Gemeinsam_statt_einsam_barrierefrei.pdf)

Bundesärztekammer Ärztestatistik (2019)

https://www.bundesaerztekammer.de/fileadmin/user_upload/downloads/pdf-Ordner/Statistik2019/WEBStatistik_2019_k.pdf

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

<https://www.mehrgenerationenhaeuser.de/mehrgenerationenhaeuser/was-ist-ein-mehrgenerationenhaus>

Bundeszentrale für politische Bildung (2012)

<https://www.bpb.de/politik/grundfragen/deutsche-verhaeltnisse-eine-sozialkunde/138744/historischer-rueckblick>

BZgA (2017)

https://www.bzga.de/fileadmin/user_upload/PDF/pressemitteilungen/daten_und_fakten/faktenblatt_gesundes_alter_dezember_2017--bbfcbc9c1b3da30a8732f71a294ba00e.pdf

Deutsches historisches Museum - Lebendiges Museum Online (LeMO) (2014)

<https://www.hdg.de/lemo/kapitel/geteiltes-deutschland-gruenderjahre/wirtschaft-und-gesellschaft-im-westen/sozialstaat-und-rentenreform.html>

Deutsches Institut für Altersvorsorge (2018) [https://www.dia-](https://www.dia-vorsorge.de/demographie/lebensqualitaet-im-alter-hoher-als-gedacht/)

[vorsorge.de/demographie/lebensqualitaet-im-alter-hoher-als-gedacht/](https://www.dia-vorsorge.de/demographie/lebensqualitaet-im-alter-hoher-als-gedacht/)

Destatis Statistisches Bundesamt EU-SILC (2016)

<https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Gesundheit/Gesundheitszustand-Relevantes-Verhalten/Tabellen/gesundheitszustand-selbsteinschaetzung.html>

PECYPCI

Destatis Statistisches Bundesamt Mikrozensus (2017)
<https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Gesundheit/Gesundheitszustand-Relevantes-Verhalten/Tabellen/koerpermasse-maenner.html>

Destatis Statistisches Bundesamt (2020)
<https://www-genesis.destatis.de/genesis/online?equenz=tabelleErgebnis&selectionname=23631-0002#abreadcrumb>

Destatis Statistisches Bundesamt (2021)
https://www.destatis.de/DE/Themen/Gesellschaft-Umwelt/Gesundheit/Krankenhaeuser/_inhalt.html

DGB (2019)
<https://www.dgb.de/themen/++co++64360110-65c2-11e9-9e95-52540088cada>

DIW (2020)
https://www.diw.de/de/diw_01.c.790700.de/publikationen/diw_aktuell/2020_0045/all_einlebenden_aelteren_menschen_droht_in_corona-zeiten_vereinsamung.html

Eurostat EU-SILC (2019)
<https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Eurostat EU-SILC and ECHP (2019)
https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_pnp2&lang=de

Illig, C. (2012) Körperliche Aktivität im Alter - Einfluss auf die psychische Gesundheit, die kognitiven Funktionen und die körperliche Leistungsfähigkeit. Universität Leipzig.
<https://ul.qucosa.de/api/qucosa%3A11648/attachment/ATT-0/>

Institut für Qualität und Wirtschaftlichkeit im Gesundheitswesen (IQWiG) – Gesundheitsinformation (2018)
<https://www.gesundheitsinformation.de/krankenversicherung-in-deutschland.html>
Pflegermarkt (2019) <https://www.pflegermarkt.com/2019/08/22/analyse-betreutes-wohnen-zahlen-daten/>

Schülermagazin Sozialpolitik (2018)
https://www.sozialpolitik.com/fileadmin/user_upload/Material/Materialarchiv/Magazine/schuelermagazin-sozialpolitik-2018.pdf

Statista:

- (2019) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1365/umfrage/bevoelkerung-deutschlands-nach-altersgruppen/>

- (2011) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/196598/umfrage/prognose-des-anteils-der-bevoelkerung-ab-65-jahren-in-deutschland/>

- (2020)
<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/419433/umfrage/armutsgefaehrungsquote-in-deutschland-nach-alter/>

РЕСУРСИ

- (2020) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1783/umfrage/durchschnittliche-weitere-lebenserwartung-nach-altersgruppen/>
- (2017) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/166331/umfrage/verbreitung-von-computern-bei-senioren-in-deutschland/>
- (2020) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1035162/umfrage/senioren-in-deutschland-nach-der-nutzungshaeufigkeit-des-internets/>
- (2021) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/699274/umfrage/generation-60plus-mitgliedschaft-in-einem-verein-in-deutschland/>
- (2020) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/246021/umfrage/praevaenzrate-von-demenzkrankungen-in-deutschland-nach-alter-und-geschlecht/>
- (2021) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/2722/umfrage/pflegebeduerftige-in-deutschland-seit-1999/>
- (2021) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/2729/umfrage/anzahl-der-pflegeheime-und-ambulant-pflegedienste-seit-1999/>
- (2019) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/5418/umfrage/wuensche-fuer-das-alter/#professional>
- (2020) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/165570/umfrage/empfaenger-von-grundsicherung-in-deutschland/>
- (2021) <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/2726/umfrage/pflegebeduerftige-nach-art-der-versorgung-und-pflegestufe/>

Techniker Krankenkasse TK-Meinungspuls Pflege (2018)

<https://www.jll.de/content/dam/jll-com/documents/pdf/research/emea/germany/de/Betreutes-Wohnen-2019--JLL-Deutschland.pdf>

Wohnen im Alter Internet GmbH <https://www.wohnen-im-alter.de/einrichtung/wohnformen/senioren-wg>